

ÚSTŘEDNÍ KONTROLNÍ A ZKUŠEBNÍ ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÝ

Č.j.: UKZUZ 047078/2014

Datum: 20. 8. 2014

Nařízení Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského o mimořádných rostlinolékařských opatřeních k ochraně proti zavlečení a šíření tesaříka *Anoplophora chinensis* (Forster)

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (dále jen „ÚKZÚZ“), jako věcně příslušný správní úřad podle § 72 odst. 1 písm. e) zákona č. 326/2004 Sb. o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“),

nařizuje

podle § 76 odst. 2 věty druhé a § 76 odst. 2 písm. a) zákona níže uvedená mimořádná rostlinolékařská opatření podle § 76 odst. 1 písm. a) a d) zákona k ochraně proti zavlečení a šíření tesaříka *Anoplophora chinensis* (Forster), (dále také jen „tesařík“).

Čl. 1

Pojmy

Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

- a) „náchylnými rostlinami“ rostliny určené k pěstování, jejichž stonek nebo kořenový krček mají v nejširším místě průměr jeden centimetr nebo větší, jiné než osivo, druhů bobkoviseň lékařská (*Prunus laurocerasus*), bříza (*Betula spp.*), buk (*Fagus spp.*), citrus (*Citrus spp.*), dřín (*Cornus spp.*), habr (*Carpinus spp.*), hloh (*Crataegus spp.*), hrušeň (*Pyrus spp.*), jabloň (*Malus spp.*), javor (*Acer spp.*), jilm (*Ulmus spp.*), jírovec maďal (*Aesculus hippocastanum*), líska (*Corylus spp.*), olše (*Alnus spp.*), platan (*Platanus spp.*), pukol (*Lagerstroemia spp.*), růže (*Rosa spp.*), skalník (*Cotoneaster spp.*), topol (*Populus spp.*) a vrba (*Salix spp.*);
- b) „místem produkce“ jakýkoliv provoz nebo soubor polí využívaný jako samostatná výrobní nebo hospodařící jednotka;
- c) „vymezeným územím“ území v Evropské unii (dále jen „EU“), ve kterém byl potvrzen výskyt tesaříka a které zahrnuje zamořenou a nárazníkovou zónu;
- d) „zamořenou zónou“ území, v němž byla potvrzena přítomnost tesaříka a které zahrnuje všechny rostliny vykazující příznaky napadení způsobené tesaříkem a, jde-li je stanovit, také všechny rostliny, jež náležely v době pěstování ke stejné partii;
- e) „nárazníkovou zónou“ - území o poloměru alespoň dva kilometry za hranicí zamořené zóny, není-li v souladu s ustanovením článku 4 bodu 2) stanoveno jinak, nebo

- území o poloměru alespoň dva kilometry, které obklopuje stanoviště produkce náchylných rostlin ve třetích zemích, v nichž je znám výskyt tesařka.

Čl. 2

Opatření při dovozu náchylných rostlin

A. Dovoz ze třetích zemí s výjimkou Číny

1) Aniž by byla dotčena ustanovení uvedená v příloze č. 3 části A bodech 9., 16. a 18. a v příloze č. 4 části A oddílu I bodech 14., 15., 17., 18., 19.2., 20., 22.1., 22.2., 23.1., 23.2., 32.1., 32.3., 33., 34., 36.1., 39., 40., 43., 44. a 46. vyhlášky č. 215/2008 Sb., o opatřeních proti zavlékání a rozšiřování škodlivých organismů rostlin a rostlinných produktů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“), musí být náchylné rostliny pocházející z jiných třetích zemí než z Číny, v nichž je znám výskyt tesařka (Filipíny, Indonésie, Japonsko, Jižní Korea, Korejská lidově-demokratická republika, Malajsie, Myanmar, Tchaj-wan, Vietnam, USA) – dále jen „třetí země, v nichž je znám výskyt tesařka“, opatřeny rostlinolékařským osvědčením podle § 23 zákona (dále jen „rostlinolékařské osvědčení“), které v kolonce „dodatkové prohlášení“ potvrzuje, že:

- a) rostliny byly pěstovány trvale v místě produkce, které je registrováno státní organizací ochrany rostlin v zemi původu a tato organizace nad ním vykonává dohled, a které je umístěno v oblasti prosté *Anoplophora chinensis* stanovené touto organizací v souladu s příslušnými mezinárodními standardy pro fytosanitární opatření, přijatými podle Mezinárodní úmluvy o ochraně rostlin, revidované a schválené rezolucí 12/97 z 29. zasedání Konference Organizace spojených národů pro výživu a zemědělství (FAO) v listopadu 1997 (dále jen „mezinárodní standardy pro fytosanitární opatření“). Název oblasti prosté *Anoplophora chinensis* musí být uveden v kolonce „místo původu“ v rostlinolékařském osvědčení; nebo
- b) že rostliny byly po dobu alespoň dvou let před vývozem pěstovány nebo v případě rostlin mladších dvou let trvale pěstovány v místě produkce stanoveném jako prosté *Anoplophora chinensis* (Forster) v souladu s mezinárodními standardy pro fytosanitární opatření:
 - i) které je registrováno státní organizací ochrany rostlin v zemi původu a tato organizace nad ním vykonává dohled a
 - ii) které je každoročně podrobeno alespoň dvěma důkladným úředním kontrolám zaměřeným na zjištění jakýchkoli příznaků výskytu *Anoplophora chinensis* a prováděným v období vhodném pro výskyt možných příznaků, při kterých nebyly žádné příznaky výskytu *Anoplophora chinensis* zjištěny a
 - iii) v němž byly rostliny pěstovány na stanovišti:
 - zcela zajištěném proti průniku *Anoplophora chinensis* fyzickou zábranou, nebo
 - kde se aplikují vhodná preventivní ošetření proti *Anoplophora chinensis* a které je obklopeno nárazníkovou zónou o poloměru alespoň dva km, v níž se každoročně ve vhodných obdobích provádějí úřední průzkumy zaměřené na zjištění přítomnosti nebo příznaků výskytu *Anoplophora chinensis* a v níž při zjištění příznaků výskytu *Anoplophora chinensis* musí být neprodleně přijata eradikační

- opatření k obnovení nárazníkové zóny jakožto území prostého *Anoplophora chinensis*, a
- iv) kde byly zásilky rostlin bezprostředně před vývozem podrobeny důkladné úřední prohlídce, zaměřené na výskyt *Anoplophora chinensis*, soustředěné zejména na kmeny a kořeny rostlin, zahrnující i prohlídku vnitřních pletiv rostlin (dále jen „destruktivní vzorkování“); velikost vzorku podrobeného kontrole musí být taková, aby bylo možno s 99 % jistotou detekovat i 1 % stupeň zamoření; nebo
 - c) rostliny byly vypěstovány z podnoží, které splňují požadavky písmene b), na které byly naroubovány roubky, které splňují následující požadavky:
 - i) v době vývozu průměr naroubovaných roubů v nejširším místě nepřesahuje 1 cm;
 - ii) roubované rostliny byly zkонтrolovány v souladu s písm. b) podbodem iv).

2) Náchylné rostliny splňující podmínky uvedené v bodu 1):

- a) musí být podrobeny dovozní rostlinolékařské kontrole prováděné podle § 22 zákona, a to ve vstupním místě nebo v místě určení stanoveném v souladu s § 25a zákona. Metody kontroly musí zajistit zjištění jakýchkoli příznaků výskytu tesaříka, zejména na kmenech a kořenech rostlin. Tato kontrola musí zahrnovat cílené destruktivní vzorkování. Velikost vzorku podrobeného kontrole musí být taková, aby bylo možno s 99 % jistotou detekovat i 1 % stupeň zamoření;
- b) po provedení dovozní rostlinolékařské kontroly podle písm. a) tohoto bodu musí být při přemísťování na území České republiky a při přemísťování z České republiky na území jiných členských států EU opatřeny rostlinolékařským pasem ve smyslu § 2 odst. 1 písm. n) zákona, vystaveným v souladu s ustanovením § 17 zákona a podle § 18 zákona, resp. v souladu s ustanoveními směrnice Komise 92/105/EHS (dále jen „rostlinolékařský pas“).

B. Dovoz z Číny

- 1) Aniž by byla dotčena ustanovení uvedená v příloze č. 3 části A bodech 9., 16. a 18. a v příloze č. 4 části A oddílu I bodech 14., 15., 17., 18., 19.2., 20., 22.1, 22.2., 23.1., 23.2., 32.1., 32.3., 33., 34., 36.1., 39., 40., 43., 44. a 46. vyhlášky, musí být náchylné rostliny pocházející z Číny opatřeny rostlinolékařským osvědčením, které v kolonce „dodatkové prohlášení“ potvrzuje:
- a) že rostliny byly pěstovány trvale v místě produkce, které je registrováno čínskou státní organizací ochrany rostlin a tato organizace nad ním vykonává dohled, a které je umístěno v oblasti prosté *Anoplophora chinensis*, stanovené touto organizací v souladu s příslušnými mezinárodními standardy pro fytosanitární opatření. Název oblasti prosté *Anoplophora chinensis* musí být uveden v kolonce „místo původu“ v rostlinolékařském osvědčení; nebo
 - b) že rostliny byly po dobu alespoň dvou let před vývozem pěstovány nebo v případě rostlin mladších dvou let trvale pěstovány v místě produkce stanoveném jako prosté *Anoplophora chinensis* (Forster) v souladu s mezinárodními standardy pro fytosanitární opatření:
 - i) které je registrováno čínskou státní organizací ochrany rostlin a tato organizace nad ním vykonává dohled a

- ii) které je každoročně podrobeno alespoň dvěma důkladným úředním kontrolám zaměřeným na zjišťování jakýchkoliv příznaků výskytu *Anoplophora chinensis* a prováděným v období vhodném pro výskyt možných příznaků, při kterých nebyly žádné příznaky výskytu *Anoplophora chinensis* zjištěny a
 - iii) v němž byly rostliny pěstovány na stanovišti:
 - zcela zajištěném proti průniku *Anoplophora chinensis* fyzickou zábranou, nebo
 - kde se aplikují vhodná preventivní ošetření proti *Anoplophora chinensis* a které je obklopeno nárazníkovou zónou o poloměru alespoň dva km, v níž se každoročně ve vhodných obdobích provádějí úřední průzkumy zaměřené na zjišťování přítomnosti nebo příznaků výskytu *Anoplophora chinensis* a v níž při zjištění příznaků výskytu *Anoplophora chinensis* musí být neprodleně přijata eradikační opatření k obnovení nárazníkové zóny jakožto území prostého *Anoplophora chinensis*, a
 - iv) kde byly zásilky rostlin bezprostředně před vývozem podrobeny důkladné úřední prohlídce, zaměřené na výskyt *Anoplophora chinensis*, soustředěné zejména na kmeny a kořeny rostlin, zahrnující i destruktivní vzorkování; velikost vzorku podrobeného kontrole musí být taková, aby bylo možno s 99 % jistotou detekovat i 1 % stupeň zamoření; nebo
- c) že rostliny byly vypěstovány z podnoží, které splňují požadavky písmene b), na které byly naroubovány roubky, které splňují následující požadavky:
- i) v době vývozu průměr naroubovaných roubů v nejširším místě nepřesahuje 1 cm;
 - ii) roubované rostliny byly zkонтrolovány v souladu s písm. b) podbodem iv);
- d) registrační číslo místa produkce.

Současně mohou být náchylné rostliny pocházející z Číny dováženy do EU tehdy, pokud místo produkce těchto rostlin:

- i) je označeno jedinečným registračním číslem přiděleným čínskou státní organizací ochrany rostlin;
- ii) je uvedeno v nejaktuálnější verzi seznamu míst produkce, sestaveném čínskou státní organizací ochrany rostlin, která splňují požadavky stanovené v písm. a) a b) tohoto bodu, který předala Komise členským státům;
- iii) nebylo v průběhu předcházejících dvou let předmětem informace předané Komisi členským státům o odstranění ze seznamu míst produkce, ať už proto, že čínská státní organizace ochrany rostlin shledala, že místo produkce nesplňuje podmínky stanovené v písm. b) tohoto bodu, a informovala o tom Komisi, nebo proto, že Komise informovala Čínu o důkazech výskytu *Anoplophora chinensis* při dovozu náchylných rostlin z tohoto místa produkce;
- iv) nebylo v průběhu předcházejících dvou let předmětem informace předané Komisi členským státům o tom, že čínská státní organizace ochrany rostlin zjistila při kontrolách v registrovaném místě produkce, že nejsou splněny požadavky stanovené v písm. b), podbodech ii), iii) nebo iv) tohoto bodu, a informovala o tom Komisi, nebo Komise získala důkazy z jiných zdrojů, že uvedené místo

produkce nesplňuje požadavky stanovené v tomto bodu, nebo že výskyt *Anoplophora chinensis* byl zjištěn na náhylných rostlinách dovezených z tohoto místa produkce.

2) Náhylné rostliny dovezené z Číny:

- musí být podrobeny dovozní rostlinolékařské kontrole prováděné podle § 22 zákona a to ve vstupním místě nebo v místě určení stanoveném v souladu s § 25a zákona. Metody kontroly zahrnující i destruktivní vzorkování každé partie rostlin musí zajistit zjištění jakýchkoli příznaků výskytu tesaříka, zejména na kmenech a kořenech rostlin. Velikost vzorku podrobeného kontrole musí být taková, aby bylo možno s 99 % jistotou detekovat i 1 % stupeň zamoření;
- které splňují podmínky uvedené v bodu 1) a byly kontrolované podle písm. a) tohoto bodu, musí být po provedené dovozní kontrole při přemístování na území České republiky a při přemístování z České republiky na území členských států EU opatřeny rostlinolékařským pasem.

Destruktivní vzorkování zmíněné v písm. a) musí být prováděno v rozsahu uvedeném v následující tabulce:

Počet rostlin v partii	Rozsah destruktivního vzorkování (počet rostlin určených k rozříznutí)
1 – 4 500	10 % velikosti partie
> 4 500	450

Čl. 3

Opatření při přemístování náhylných rostlin, jejich pěstování a uvádění na trh

- Náhylné rostliny pocházející z vymezených území v EU mohou být přemístovány v rámci EU pouze s přiloženým rostlinolékařským pasem a pouze za podmínky, že byly po dobu alespoň dvou let před přemístěním pěstovány nebo v případě rostlin mladších dvou let trvale pěstovány v místě produkce:

- které je registrováno v souladu se směrnicí Komise 92/90/EHS a
- které je každoročně podrobeno alespoň dvěma důkladným úředním kontrolám, zaměřeným na zjišťování jakýchkoli příznaků výskytu *Anoplophora chinensis* a prováděným v období vhodném pro výskyt možných příznaků, při nichž žádné příznaky výskytu *Anoplophora chinensis* nebyly zjištěny; v případě potřeby tyto kontroly zahrnují i destruktivní vzorkování; velikost vzorku podrobeného kontrole musí být taková, aby bylo možno s 99 % jistotou detekovat i 1 % stupeň zamoření a
- v němž byly rostliny pěstovány na stanovišti:
 - zcela zajištěném proti průniku *Anoplophora chinensis* fyzickou zábranou, nebo
 - kde se aplikují vhodná preventivní ošetření proti *Anoplophora chinensis* nebo kde se cílené destruktivní vzorkování provádí u každé partie náhylných rostlin před jejich přemístěním v míře uvedené v tabulce v článku 2 části B. bodu 2) a kde se v každém případě provádějí každoročně ve vhodných obdobích úřední průzkumy zaměřené na zjišťování přítomnosti nebo příznaků výskytu *Anoplophora chinensis*

v okruhu alespoň jednoho km kolem daného místa a tesařík *Anoplophora chinensis* ani příznaky jeho výskytu nebyly zjištěny.

Na podnože, které splňují výše stanovené požadavky, mohou být naroubovány rouby, které nebyly vypěstovány za těchto podmínek, ale jejichž průměr v nejširším místě nepřesahuje 1 cm.

- 2) Podnikající fyzická nebo právnická osoba, která ve vymezeném území v ČR pěstuje a uvádí na trh náhylné rostliny, musí být registrována v souladu s ustanoveními § 12 odst. 1 písm. a) zákona.
- 3) Náhylné rostliny nepocházející z vymezených území, ale dodané do místa produkce ve vymezeném území, mohou být přemísťovány v rámci EU za předpokladu, že toto místo produkce je v souladu s požadavky stanovenými v bodu 1) podbodu iii) a pouze pokud jsou opatřeny rostlinolékařským pasem.
- 4) Náhylné rostliny dovezené v souladu s čl. 2, oddíly A a B, mohou být přemísťovány v rámci EU pouze, pokud jsou opatřeny rostlinolékařským pasem.

Čl. 4

Vymezení území v ČR, ve kterém byl potvrzen výskyt tesaříka, a opatření ve vymezeném území

- 1) Pokud ÚKZÚZ při každoročních úředních průzkumech, zaměřených na zjišťování výskytu tesaříka, vykonávaných na základě prováděcího rozhodnutí Komise 2012/138/EU, potvrdí výskyt tesaříka na území ČR, nebo pokud je výskyt tesaříka na tomto území prokázán jiným způsobem, vymezí ÚKZÚZ území, zahrnující zamořenou a nárazníkovou zónu, a nařídí opatření, uvedená v bodu 7), a lhůty pro splnění těchto opatření nebo bude postupovat podle bodů 5) a 6).
- 2) Přesné vymezení zón musí být založeno na uznávaných vědeckých zásadách, biologii tesaříka, stupni zamoření, konkrétním rozšíření hostitelských rostlin v daném území a na prokázání usídlení tesaříka. V případech, kdy ÚKZÚZ dospěje k závěru, že eradikovat tesaříka je možné, s přihlédnutím k okolnostem zjištěného výskytu, výsledkům zvláštního šetření nebo okamžitému uplatnění eradikačních opatření, lze poloměr nárazníkové zóny zmenšit, nikoliv však na méně než jeden km za hranicí zamořené zóny. V případech, kdy eradikace dotčeného organismu již není možná, poloměr nárazníkové zóny nelze zmenšit pod dva km.
- 3) Pokud se výskyt tesaříka potvrdí mimo zamořenou zónu, hranice zamořené zóny i nárazníkové zóny se patřičným způsobem přezkoumají a změní.
- 4) Pokud ve vymezeném území není při průzkumech uvedených v bodu 1) a při monitorování uvedeném v bodu 7) písm. h) zjištěn výskyt tesaříka v průběhu období, které zahrnuje nejméně délku trvání jednoho životního cyklu tesaříka a jednoho dalšího roku, ale které není kratší než čtyři po sobě následující roky, mohou být nařízená opatření zrušena. Určení přesné délky životního cyklu tesaříka závisí na prokazatelných údajích, které budou k dispozici pro dotčené území nebo pro podobnou klimatickou zónu. Opatření mohou být rovněž zrušena v případech, kdy se na základě dalšího šetření dospěje k závěru, že jsou splněny podmínky uvedené v bodu 5).
- 5) ÚKZÚZ nemusí stanovit vymezené území, pokud

- a) je prokázáno, že tesařík byl buď zavlečen do tohoto území s rostlinami, na kterých byl nalezen, a lze usuzovat, že tyto rostliny byly napadeny dříve, než byly do dotčeného území dodány, nebo že jde o izolovaný nález, at' už bezprostředně související s konkrétní náchylnou rostlinou či nikoliv, kdy se neočekává, že dojde k usídlení tesaříka, a
 - b) je zjištěno, že nedošlo k usídlení tesaříka a že jeho šíření a úspěšné rozmnožení není možné vzhledem k jeho biologii a s ohledem na výsledky zvláštního šetření a eradikačních opatření, která mohou zahrnovat preventivní vykácení a likvidaci náchylných rostlin včetně jejich kořenů, poté co byly prohlédnuty.
- 6) Pokud ÚKZÚZ bude postupovat podle bodu 5), přijme následující opatření:
- a) neprodlená opatření k zajištění rychlé eradikace tesaříka a vyloučení možnosti jeho šíření;
 - b) monitorování výskytu tesaříka v průběhu období, které zahrnuje nejméně délku trvání jednoho životního cyklu tesaříka a jednoho dalšího roku, ale které není kratší než čtyři po sobě následující roky, v okruhu alespoň jednoho km kolem napadených rostlin nebo místa, kde byl tesařík zjištěn; alespoň v prvním roce musí být monitorování pravidelné a intenzivní;
 - c) zničení veškerého napadeného rostlinného materiálu;
 - d) zpětné dohledání původu napadení a vysledování rostlin souvisejících s dotčeným případem napadení v co největší možné míře a jejich prohlídka pro zjištění jakýchkoli známek napadení; tato prohlídka musí zahrnovat cílené destruktivní vzorkování;
 - e) činnosti zaměřené na zvýšení informovanosti veřejnosti o hrozbě představované tesaříkem;
 - f) jakékoli jiné opatření, které může přispět k eradikaci tesaříka, s přihlédnutím k mezinárodnímu standardu pro fytosanitární opatření č. 9 (Pokyny pro programy eradikace škodlivých organismů) a při uplatnění integrovaného přístupu v souladu se zásadami stanovenými v mezinárodním standardu pro fytosanitární opatření č. 14 (Uplatnění integrovaných opatření v systémovém přístupu při řízení rizika škodlivých organismů).

7) Ve vymezeném území přijme ÚKZÚZ následující opatření k eradikaci tesaříka:

- a) neprodlené vykácení napadených rostlin a rostlin s příznaky způsobenými tesaříkem a úplné odstranění jejich kořenů; v případě nálezu napadených rostlin mimo období letové aktivity tesaříka musí být vykácení a odstranění rostlin provedeno před začátkem příštího období letové aktivity tesaříka; ve výjimečných případech, kdy ÚKZÚZ dospěje k závěru, že takové vykácení není vhodné, může být uplatněno alternativní eradikační opatření zajišťující stejnou úroveň ochrany proti šíření tesaříka; důvody pro tento závěr a popis opatření musí být oznámeny Komisi;
- b) vykácení všech náchylných rostlin v okruhu 100 m kolem napadených rostlin a prohlídka uvedených náchylných rostlin pro zjištění jakýchkoli známek napadení; ve výjimečných případech, kdy ÚKZÚZ dospěje k závěru, že takové vykácení není vhodné, individuální podrobná prohlídka pro zjištění jakýchkoli známek napadení veškerých těchto náchylných rostlin v uvedeném okruhu, které nemají být vykáceny, a v případě potřeby uplatnění opatření k zabránění možnému šíření tesaříka z těchto rostlin;

- c) odstranění, prohlídka a likvidace rostlin vykácených v souladu s písmeny a) a b) a jejich kořenů; přijetí veškerých nezbytných preventivních opatření k zabránění šíření tesařka v průběhu kácení a po něm;
- d) zabránění jakémukoli přemístování potenciálně napadeného materiálu z vymezeného území;
- e) zpětné dohledání původu napadení a vysledování rostlin souvisejících s dotčeným případem napadení v co největší možné míře a jejich prohlídka pro zjištění jakýchkoli známek napadení; tato prohlídka musí zahrnovat cílené destruktivní vzorkování;
- f) v případě potřeby nahrazení náhylných rostlin jinými rostlinami;
- g) zákaz pěstování nových náhylných rostlin ve venkovních podmínkách ve vymezeném území s výjimkou míst produkce uvedených v článku 3 bodu 1);
- h) intenzivní monitorování přítomnosti tesařka prostřednictvím kontrol hostitelských rostlin, prováděných každoročně ve vhodných obdobích se zvláštním zaměřením na nárazníkovou zónu, v případě potřeby včetně cíleného destruktivního vzorkování;
- i) činnosti zaměřené na zvýšení informovanosti veřejnosti o hrozbě představované tesařkem a opatřeních přijatých k zabránění jeho zavlečení a rozšiřování na území EU, včetně podmínek týkajících se přemístování náhylných rostlin z vymezeného území;
- j) v případě potřeby specifická opatření pro řešení jakékoli zvláštnosti nebo komplikace, u níž lze odůvodněně předpokládat, že bude bránit, zpomalovat nebo oddalovat eradikaci, zejména opatření týkající se dostupnosti a adekvátní eradikace všech rostlin napadených nebo podezřelých z napadení bez ohledu na jejich umístění, veřejné či soukromé vlastnictví nebo osobu či subjekt, který je za ně odpovědný;
- k) jakékoli jiné opatření, které může přispět k eradikaci tesařka, s přihlédnutím k mezinárodním standardům pro fytosanitární opatření č. 9 (Pokyny pro programy eradikace škodlivých organismů) a při uplatnění integrovaného přístupu v souladu se zásadami stanovenými v mezinárodním standardu pro fytosanitární opatření č. 14 (Uplatnění integrovaných opatření v systémovém přístupu při řízení rizika škodlivých organismů).

Čl. 5

Sankce

Za porušení povinností stanovených tímto nařízením může ÚKZÚZ uložit pokutu fyzickým osobám podle ustanovení § 79d odst. 1 písm. c) zákona do výše 50 000 Kč, nebo právnickým a podnikajícím fyzickým osobám podle ustanovení § 79h odst. 1 písm. c) zákona do výše 1 500 000 Kč.

Čl. 6

Zrušovací ustanovení

Zrušuje se „Nařízení SRS o mimořádných rostlinolékařských opatřeních k ochraně proti zavlečení a šíření tesaříka *Anoplophora chinensis* (Forster)“ vydané pod č.j.: SRS 014522/2012 dne 6. 4. 2012.

Čl. 7

Účinnost

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem vyvěšení na úřední desce Ministerstva zemědělství.

Ing. Daniel Jurečka
ředitel ÚKZÚZ

Datum vyvěšení na úřední desce ÚKZÚZ:

Datum vyvěšení na úřední desce MZe: 26.8.2014 Dantle!

Datum sejmutí z úřední desky ÚKZÚZ:

Datum sejmutí z úřední desky MZe: 15.9.2014 Dantle

Důvodová zpráva k Nařízení Státní rostlinolékařské správy o mimořádných rostlinolékařských opatřeních k ochraně proti zavlečení a šíření tesaříka *Anoplophora chinensis*, č.j. UKZUZ 047078/2014, ze dne 20. 8. 2014

Tesařík *Anoplophora chinensis* je škodlivý organismus podle § 7 zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon“), a § 3 vyhlášky č. 215/2008 Sb., o opatřeních proti zavlékání a rozšiřování škodlivých organismů rostlin a rostlinných produktů, ve znění pozdějších předpisů, při jehož výskytu nařizuje ÚKZÚZ mimořádná rostlinolékařská opatření k jeho eradikaci nebo k zabránění jeho dalšího šíření podle § 76 zákona.

Tesařík *A. chinensis* se primárně vyskytuje v Číně a v dalších asijských zemích. Zavlečen byl na Havaj (USA) a do Evropy (Francie, Chorvatsko, Itálie, Litva, Německo, Nizozemsko, Švýcarsko a Spojené království Velké Británie a Severního Irska). Podle dostupných informací jsou za třetí země, v nichž se tesařík *A. chinensis* vyskytuje, považovány Čína, Filipíny, Indonésie, Japonsko, Jižní Korea, Korejská lidově-demokratická republika, Malajsie, Myanmar, Tchaj-wan, Vietnam, USA.

Na území Evropy byl ohniskový výskyt tesaříka *A. chinensis* poprvé zjištěn v roce 2000 v italské Lombardii. Výskyt v Lombardii se od té doby nepodařilo eradikovat. Také v dalších územích EU proběhla v posledních letech nebo dosud probíhá eradikace (Itálie, provincie Lazio, město Řím, Nizozemsko). V ČR nebyl výskyt tesaříka *A. chinensis* zjištěn, nepřítomnost tohoto škodlivého organismu na území ČR je prokázána výsledky dlouhodobého cíleného úředního průzkumu.

Itálie přijala úřední opatření proti dalšímu šíření tesaříka *A. chinensis* v listopadu 2007. Nizozemsko oznámilo přijetí obdobných úředních opatření v lednu 2008. Od roku 2007 byly opakovaně hlášeny výskytty tesaříka *A. chinensis* v zásilkách rostlin určených k pěstování a pocházejících ze třetích zemí. Proto Nizozemsko zpracovalo v roce 2008 analýzu rizika pro tesaříka *A. chinensis*, která byla následně projednána a přijata Stálým výborem pro zdraví rostlin Evropské komise. Z této analýzy vyplynulo, že pravděpodobnost usídlení tesaříka *A. chinensis* v EU je vysoká a v případě jeho usídlení může dojít k velkým hospodářským škodám.

V listopadu 2008 bylo proto vydáno rozhodnutí Komise č. 2008/840/ES o mimořádných opatřeních proti zavlékání organismu *Anoplophora chinensis* (Forster) do Společenství a proti jeho rozšiřování na území Společenství. Toto rozhodnutí stanovilo opatření pro dovoz rostlin, které jsou náchylné k napadení tesaříkem *A. chinensis* (dále jen „náchylné rostliny“), s ohledem na jejich produkci ve třetích zemích, dále stanovilo opatření pro kontroly při vstupu náchylných rostlin na území EU a opatření pro produkci, přemístování a kontrolu náchylných rostlin pocházejících z oblastí v EU, kde byl potvrzen výskyt tesaříka *A. chinensis*. Bylo nezbytné přijmout odpovídající mimořádná rostlinolékařská opatření proti zavlékání tesaříka *A. chinensis* do České republiky a proti jeho rozšiřování na území ČR, a proto bylo vydáno nařízení SRS o mimořádných rostlinolékařských opatřeních k ochraně proti zavlečení a šíření tesaříka *Anoplophora chinensis*, pod č.j.: SRS 026286/2008.

Z důvodu opakovaných záchráty tesaříka *A. chinensis* v zásilkách rostlin původem z Číny bylo rozhodnutí Komise č. 2008/840/ES změněno v roce 2010 novým rozhodnutím Komise č. 2010/380/EU, ve kterém byly zpřísněny požadavky pro dovoz náchylných rostlin původem z Číny, včetně zákazu dovozu rostlin rodu javor (*Acer spp.*), platného do 30. dubna 2012. Toto výjimečné opatření bylo zavedeno proto, že při dovozních kontrolách byla v zásilkách okrasných javorů z Číny opakovaně zjištěna přítomnost tesaříka *A. chinensis* a že Čína v té době nebyla schopna zajistit rychlé zlepšení fytosanitární bezpečnosti této komodity. V souvislosti s tím bylo vydáno nové nařízení SRS, pod č.j.: SRS 034077/2011.

Další úprava opatření proti šíření tesaříka *A. chinensis* byla provedena prováděcím rozhodnutím Komise č. 2012/138/EU, o mimořádných opatřeních proti zavlékání organismu *Anoplophora chinensis* (Forster) do Unie a jeho rozšiřování na území Unie, a nařízením SRS č.j.: SRS 014522/2012 o mimořádných rostlinolékařských opatřeních k ochraně proti zavlečení a šíření tesaříka *A. chinensis*.

Vzhledem k tomu, že nové vědecké poznatky dokládají, že rostliny rodů a druhů, které jsou náchylné k napadení tesaříkem *A. chinensis*, ale jsou mladší dvou let, nepředstavují riziko z hlediska možnosti šíření tohoto tesaříka, bylo přijato nové prováděcí rozhodnutí Komise č. 2014/356/EU, které zmírňuje opatření pro mladé náchylné rostliny. Proto bylo nezbytné přijmout nová mimořádná rostlinolékařská opatření proti zavlečení a šíření tesaříka *A. chinensis* i v rámci ČR, a to formou nového nařízení ÚKZÚZ č.j. UKZUZ 047078/2014.

Popis, příznaky napadení hostitelských rostlin a biologie tesaříka *A. chinensis*

Anoplophora chinensis je brouk z čeledi tesaříkovitých. Vajíčka jsou 0,5–0,7 cm dlouhá, protáhlého tvaru a krémově bílé barvy. Konce vajíčka jsou mírně zploštělé, před vylíhnutím larvy se vajíčko zbarvuje do žlutohněda.

Larva je zploštělá, beznohá, v posledním instaru asi pět cm dlouhá, krémově bílá, s chitinizovanou hnědou předohrudí, před zakuklením se larva zbarví do žluta. Kukla je zpočátku rovněž krémově bělavá, později žlutavá, dlouhá asi tři cm a uložená v kukelní komůrce.

Dospělec dosahuje velikosti 2–3 cm, je černý, na krovkách má cca 20 nepravidelných bílých skvrn. Tykadla mají 11 článků a každý článek má bělavě namodralou bázi. Samec je

obecně menší s delšími tykadly, která jsou přibližně dvakrát delší než tělo. Samice je větší a robustnější. Tykadla samic jsou kratší, přibližně 1,3 délky těla.

Na napadených stromech jsou patrné zcela kruhovité výletové otvory o průměru obvykle 1–1,5 cm. Pro názornou představu se udává, že do výletového otvoru lze strčit malíček, popřípadě špičku malíčku. U paty napadených stromů se hromadí dřevní drť, vytlačená larvami. Z jamek, vytvořených samičkami pro kladení vajíček, v místech zavrtání larev do kůry, mohou být patrné výrony mízy. V kambiu jsou pod opadanou nebo odstraněnou kůrou viditelné larvální chodbičky, larvy později pronikají do dřeva a vytvářejí v něm nápadné chodby, které jsou patrné zejména na řezu dřevem. Příznaky na kmenech se nacházejí nejčastěji na bázi kmene (do výšky asi 60 cm) a na kořenech včetně kořenových náběhů. U silněji napadených rostlin dochází k vadnutí listů a k postupnému odumírání stromů nebo k částečnému odumírání koruny a větví, opadu listů a ztrátě vitality stromu.

Na pupenech, listech a na mladé kůře mohou být patrné příznaky úživného žíru dospělců.

Je-li strom odumřelý déle než dva roky, je obvykle již prostý živých larev a kukel. Pokud nejsou přítomny čerstvé dřevěné špony na povrchu dřeva staršího dvou let, lze vyloučit jeho napadení dosud živými stadií tesaříka.

Vývoj trvá v oblasti původního výskytu jeden až dva roky, ale jeho délka je obecně závislá na klimatických a potravních podmínkách. V Evropě je vývoj obvykle dvouletý až tříletý. Dospělci se vyskytují od května do října. V jarním období nejprve uskutečňují úživný žír na listech, řapících a mladé kůře. Po fázi úživného žíru a dokončení pohlavní dospělosti dochází k párení.

Asi týden po spáření začínají samičky klást vždy jedno vajíčko do předem připravené jamky v kůře, a to obvykle na těch samých stromech, kde se samy vylíhly, nebo na stromech v jejich blízkosti. Vajíčka jsou většinou kladena do poškozených stromů se sníženou vitalitou, ale samice mohou klást i do zcela zdravých stromů. Samička naklade průměrně 70 ks vajíček. Ke kladení preferuje bázi kmene (do výšky asi 60 cm) a kořeny včetně kořenových náběhů (až 90% larev žije pod úrovní půdy).

Mladé larvičky se nejprve provrtávají kůrou a provádějí chodbičkovitý žír v kambiu. Poté se zavrtají do dřeva. Starší larvy se živí dřevem a kuklí se v kukelní komůrce. Dospělec vylézá kruhovým výletovým otvorem, žije přibližně 1–3 měsíce.

Ing. Daniel Jurečka

ředitel ÚKZÚZ